

Anna L. Dyvik

DYVIK

Anna L. Dyvik 1901-1990

Anna Dyvik, 1901-1990, var fødd i Dyvik på bnr. 2. Ho var dotter til Lars Olson Dyvik og Brita Jakobsdtr. Fadnes. Anna var nr. 4 av dei 7 systrene som kom etter kvarandre, med knapt eit år imellom. Fram til 1911 budde dei i det gamle tunet i Dyvik, og bustadhuset stod nær våningshuset på bnr. 4, som for ein del år sidan brann ned. Det var i 1908 offentleg utskifting i Dyvik, og i 1911 vart huset rive og flytta til Tyssebru, der det framleis står. Naboen som Anna skriv om er Einar Dyvik bnr.4 f. 1851. Anna gifta seg i 1925 med Mons P. Nesttun. Dei budde på Nesttun i Fana og fekk 5 born.

La meg begynne fra jeg bodde i Dyvik da jeg var liten. Vi var 12 barn, men 3 stykker døde så tidlig at jeg ikke husker dem. Fra jeg kan huske var vi 7 jenter og 2 gutter. Den ene broren min døde av hjernehinnebetennelse da han var 19 år, da var jeg 14-15 år. Vi hadde en tungdrevet gård med bare ljaslått.

Naboen hadde ikke barn, så vi var mange ganger med ham både i båt og på land. Han var veldig kristelig og hadde møter, så vi var da med der, og. En gang gikk vi etter naboen opp en bratt bakke, da satte han i et "brak". Jeg var den som gikk nærmest, så jeg sa: "Det er synd å fisa", men da sa han at nei, det var ikke, det, det var bare galt. Jeg husker at mor hadde heklet en "hæreduk", som de kalte det (et stort trekantet sjal) og den var grønn. Drengen til naboen kalte meg for "den grønne ridder", og det likte jeg ikke.

Vi hadde frukthage, det hadde naboen også, og jeg husker eplesortene: brureple, rosenstripe, vinterfrukt, gravensten, søteple og en apal med surepler. Vi hadde rips og stikkelsbær. Hagen lå slik at vi ikke kunne se den fra huset. En dag jeg gikk ned i hagen vår var der tyver, men jeg var ikke så stor og sa: "bare ta", og de tok og bar i båten. Når vi høstet frukten, la vi den på lemmen til vi solgte noe. Naboen hadde også frukthage, den lå inntil vår og et pæretre strakk greinene sine inn over steintrappen vår. Eldste søsteren min og jeg satt og lekte der. Da vi satt der, datt det ned en pære på vår side. Søsteren min tok den opp og hevet den inn igjen der den hørte hjemme. Det vi ikke visste, var at naboen lå og lurte på oss på den andre siden, han fikk pæren midt i hodet. Han reiste seg og sa: "Er det den onde som arbeider først og deretter den gode?" Han trodde nok at hun hadde plukket pæren og deretter ombestemt seg.

Det var moro når bestefar og bestemor Voss kom hjem. Bestemor var så glad i den gode frukten vår. Jeg kan huske at hun alltid hadde på seg vossebunad og bestefar hadde alltid hvit skjorte og vest, han lekte alltid med oss, tiden gikk. Far var på sildefiske av og til om vinteren. Jeg husker han kjøpte dukkehode med hjem til oss. Jeg skulle vise mor mitt, hun var i kjelleren og steikte kaker og jeg var uheldig og slapp hodet i steintrappen, så var det gjort, men jeg lærte ikke. Jeg fikk ett hode til, av selluloid denne gangen, men jeg var nysgjerrig, tente en fyrstikke og skulle se inne i hodet. Det var det siste jeg så av det.

Da jeg var 6 år, begynte jeg på skolen. Vi gikk på omgangsskole, 14 dager hos hver nabo. Vi holdt senger til både lærer og skolebarn. Det var ofte storm, så vi klarte nesten ikke å komme oss avsted. En gang var det 4 mann som rodde, men båten seig tilbake, og jeg var redd, som rimelig kan være, jeg var så liten. Det var hos oss skolen var da. Det hendte at de ikke kom på sjøen på grunn av storm, maten minket og ingen ny forsyning fikk vi. Da delte folkene på gården maten sin med oss. På en fjellgård, som vi var på skole, måtte vi over en elv. Der var ingen bro, så mannfolkene måtte bære oss over. Jeg husker at jeg hadde fletter, og en dag den ene fletten hadde gått opp, sa læreren at jeg måtte gå og flette meg før jeg kom inn i skolestuen. Vi kunne ikke skulke skolen. Det hendte at de gikk over fjellet i snø om vinteren, og da måtte de ha tau på barna, så de ikke skulle ramle utfor, men jeg har ikke vært med over fjellet, det var de eldste.

Bolstadfjorden var nok hard, men kom igjen om våren, med grønne lier så langt som skogen rakk, og høyest oppe de bare fjellene, eller om høsten når skogen gulner. Det er som et fargerikt teppe, og når fjorden ligger blank og stille, - det er et syn.

Vi hadde kvernhus i elven på gården, der vi malte kornet vårt. Vi syntes alltid det var moro å være med far og male korn. Når kornbandene hang til tork, lekte vi gjemsel rundt. Det var ikke store kornåkeren vi hadde, men det var en god hjelp.

Den gangen gikk rutebåten like til Bolstad. Ved sjøen hadde vi en knaus som vi kalte Smileite, og dit sprang vi alltid og så på båtene som kjørte forbi like under. Båtene som gikk i rute var: Oster, Johan Jepsen og det hendte at Hamre gikk der, og.

Far og en nabo, Erik Johannes, handlet beist en gang og kom hjem med mange geit, som de hadde inne i smalehuset. Gulvet på loftet var så dårlig at vi ikke fikk gå ned og se. Men jeg var nysgjerrig og ville se, dermed datt jeg ned i flokken og satt på ryggen til geitene. Mor var pølsemaker, hun laget pølser av dyrene, som de solgte. Brødrene mine måtte snu kvernen. Det var med håndmakt alt den gangen. En gang hadde de kjøpt en kvige, "Eg skal ta kvigo og du båten", sa han, de var alltid enige de to.

Jeg var 8-9 år da vi flyttet litt lenger inn i fjorden, der vi bygget hus. Jeg husker nabokonen gråt da mor stod med det minste barnet på armen og sa adjø, hun var vel kanskje året da, Jenny.

Vi fikk hver vår rive, som far hadde laget passelig store til oss, og han laget kipe i passe størrelse til å bære møkk i, og da hadde vi en vest av sekk på ryggen. Mor var også flink med hendene, hun heklet, strikket og sydde kjoler til oss, utrolig at hun fikk tid til alt. Vi hadde vevstol, der hun vevde alt vi trengte, og vi syntes det var moro når de satte opp bommen, for da satt vi på og svingte rundt, det kalte de å renne veven. Og så hadde vi hespetre, der vi laget hesper, ja, mor spant alt garnet vi trengte av ullen fra sauene. Vi ungene var med og kardet. Vi brukte alt hjemmestrikket den tiden. Da var vi så små at det ikke var tvang at vi skulle være med. og vi syntes bare det var moro.

"Børatauene" som vi hadde, laget far selv. Vi kjøpte aldri tau, og låorv laget de også selv. Vi slo i slåtter som vi hadde i fjellet og der hadde vi løe til å ha høyet i. Høyest oppe kunne vi ikke ha løe, så der hadde vi høystakk.

Ellers var det vi som svidde smalehodene i kjelleren, og var med på litt forskjellig. Vi hadde geit hjemme for at vi skulle ha melk mens kyrne var på seteren. En gang skulle jeg melke en geit utenfor huset. Like før hadde jeg båret ut en vogge for å vaske den, for vi ventet gjester med barn. Nå bandt jeg geiten til voggestolpen mens jeg var inne etter noe å melke i. Da hørtes det et skudd fra den andre siden av fjorden og geita ble redd og sprang, dro vogga med seg, så den ble "lema" bit for bit etter som den hoppet i veg. Omsider satt den siste biten seg fast i et tre. Jeg samlet sammen alle bitene og gjemte dem i vedskjulet så ikke far skulle se det, for ham hadde vi respekt for.

Vi hadde halm i sengene den tiden, som vi skiftet 2 ganger i året, og mens vi drev

på med det, lå vi i løen, det var bare en natt. Når sengene var ferdige, vasket vi og skurte på lemmen. Sengene var så breie at vi lå 2 i hver seng. Vi brukte å fortelle eventyr da vi hadde lagt oss, og dette gikk på omgang, en kveld hver. Vi levde oss så inn i det at vi så det for oss. Ble det for urolig, ropte far: "Tause, no må de halda fred". Jenny var så liten at hun lå nede, men hun ropte også: "Tause, halda fred!"

Vi solgte ved, men kunne ikke bruke hest, til det var det for bratt, vi måtte dra og bære veden fram. Jeg var med noen ganger, for broren vår var på annet arbeid. Da var det å tråkke i dyp snø, men det gikk. Far kokte kaffe i den kjelen han brukte i arbeid, så vi hadde til nistematen vår. Han hadde never og bark i stabler under en helle, der lå det tørt. Han hadde alltid børen med seg hjem. Jeg husker at vi ungene hadde hver vår tur til å dra det frosne skotøyet av far, han satt ved ovnen hjemme, og så var det rykende mat på bordet. Mannfolkene måtte få først når de kom fra marken, de skulle ha fred. Etterpå var det vår tur, da lå far i søvn og sov middag, vi gikk ut eller på lemmen, så det var stille. Bark og never solgte vi som oftest til Bolstad, for dit var det ikke så langt. Vi pleide å handle stort hjem derfra, erter, gryn, mel og salt m/m. De hermet etter meg: "I dag er far på Øyri og kjøper en båt med ertersuppe ". Når vi hadde det i huset, var vi ikke matlens, som det heter.

Vi kjøpte tørrfisk som mor lutet, hun hadde en gryte i kjelleren til det bruk. Lutefisk hadde vi alltid til jul, poteter, flatbrød og smør, det var det beste vi visste. Etterpå var det risengrynssuppe, eller grøt med rosiner. Far likte å få lutefisk til frokost, også. Naboen kom gjerne i julen, og da gikk vi rundt juletreet.

En gang karene var på fiske, fikk en sau "tunnesyken", den døde og måtte graves ned. Brita ville ta vare på skinnet, så hun flådde sauen først.

Far ble etter hvert krokete av det tunge arbeidet som var på gården, men det var en lykkelig tid, vi var fornøyd med det vi hadde.

"Den rike er sjelden glad, men den fattige lader seg nøye," som det står i verset, vi var alltid fornøyd med det som var.

BEKKJARVIK

Så kom den dagen vi skulle prøve oss som barnepiker på Dale. Jeg var hos en enke og passet en gutt. Hun hadde stryking og stiving som levebrød, , og jeg syntes det var greit når jeg skulle gå med stivetøy til folk. Spesielt likte jeg å gå til et engelsk ektepar som var på ferie, for der fikk jeg alltid penger til meg også, og dem bar jeg i den andre hånden min. Så gikk vi tur med doktor-fruen når hun gikk med sitt barn, det var Marta vår og jeg som hadde hver sitt å passe på. Til jul fikk vi presang av doktor-familien, hun sa til far at vi var noen fornuftige småpiker. Jeg gikk på skolen der også, og jeg gikk til presten, det var Møllerup som var der da.

Uken etter jeg var konfirmant, reiste jeg til Bekkjarvik. Det var en notbas som skulle ha jente, jeg var ikke 15 år en gang. Jeg var med far til byen og han kjøpte en koffert eller kiste for kr. 30,-, som jeg skulle ha til klærene mine. Han lånte en håndvogn og kjørte den ombord i båten med. Jeg hørte notbasen sa til far: "Jeg skal få henne gift, også", men det greide han ikke. Det var greie ungdommer der,

de var gjerne for greie. Jeg var så ung at jeg sa jeg var et år eldre, slik at jeg fikk være med på dans. Jeg gjorde voksent arbeid og bar det meste av torven i hus og alt som et voksent menneske gjør.

Jeg husker at da vi gikk etter torv, måtte vi forbi en knaus. Der var det alltid noen sauer og en vær med horn. Væren var sint og stanget når jeg kom med torvkipa på ryggen. Dette ville jeg ha en slutt på, så en dag han fikk meg i bakken med kipa full av torv, fikk han betaling. Jeg tok ham i hornene, tok av meg ene treskoen og dengte ham på nesen til han freste og så slapp jeg ham. Etter det fikk jeg gå i fred, han blåste i nesen, men kom ikke. Jeg måtte over en stor grøft der jeg gikk med torvkipa. En dag klarte jeg ikke å hoppe over, men havnet i grøften med kipa på ryggen. Jeg stod sikkert i 10 minutter i isvann til over knærne før jeg klarte å komme opp på den andre siden.

Vi hadde tre murere i arbeid og en gang jeg skulle på fest i ungdomshuset, ville herskapsfolket mitt at jeg skulle ta dem med, for de visste ikke veien. Jeg var for flau til å komme med 3 mannfolk og snek meg avsted uten dem. Jeg vet det var stygt gjort, men jeg var redd folkesnakket, og jeg hørte aldri noe om det.

Den første krigen hadde begynt da vi en dag skulle ro en dame over til Stolmen. Da vi kom tilbake fikk vi kjeft, for det var lagt ut miner der vi hadde rodd. En gang skulle vi tjene noen kroner ekstra. Vi var på en sjøbod og saltet sild en hel natt. Det var hardt, men det var til oss selv, og det gav oss mot. Hardt var det, for jeg kunne ikke hvile om dagen, men måtte stå på og arbeide.

En dag skulle vi til Salthella og handle, en venninne og jeg. Hun var yngre enn jeg var og likte å få handelsmannen til å le, for han var så skjev i halsen, så det ble en "løgen" lyd. Da vi var på hjemvei, gikk vi på grunn, slik at båten sprakk i stavnen. Vi måtte opp i en sjøbod og lete etter spiker og en stein til hammer. Vi fikk den sammen igjen og vi hørte ingen ting etterpå, men kan dere tenke dere motet eller uforstanden som jeg hadde?

Jeg rodde over til en holme med kyr. Vi hadde 2 kyr, så jeg måtte gå 2 ganger, det var ikke langt, men de skulle både i båten og av igjen. Jeg hadde lært meg det hjemme, men der var de alltid 2 mann, jeg hadde med en jente som var yngre enn meg. Jeg hadde lært å binde stakkene først og alt, men de hjemme visste ikke at jeg fant på slikt alene. Jeg ble kalt kapteinen på ferjen.

En gang vi skulle på holmen til kyrene, blåste det opp, det blåste så fælt at en gammel sjømann som bodde der sa: "Dere må ikke reise over igjen, dere greier det ikke". Jeg var ikke redd sjøen og sa at vi måtte, og vi kom oss hjem igjen, det var dristighet som gjorde det.

En gang da vi skulle bære høy i båten, var gubben selv uheldig og børen havnet utenfor båten, men vi klarte det. Vi kvinnfolka var mye alene, for mennene var på fiske. Det var i den første krigen og det var nifst om natten, for da hørte vi kanonskuddene til havs og etter det fant de lik og vrak.

En venninne og jeg bar alle materialene til et hus som skulle bygges, opp en bratt bakke. De tyngste bjelkene måtte mennene bære, for de var for tunge for oss. Vi var ute om kveldene og fisket mort, så vi ble da mette, det hjalp på alt. Det var et

syn når båtene lå i havn, rett utenfor huset som vi bodde i, med tente lanterner i alkens farger, huset sto helt i sjøen.

Så kom spanskesyken, og her var det mange som ble syke og noen døde. I et hus der jeg gikk mye, var det bare de gamle igjen, det var onkelen og tanta til de som jeg var hos, og de var så glad når de så at jeg ikke var redd. De unge var på sykehus og en i det huset døde. På slutten fikk jeg det også, men ikke så hardt.

Notbasen som jeg var hos, skulle holde andakt en søndag. Vi sang, og den lille datteren sang også, men hun sang "Akta deg, du, for meg, eller så slår eg deg", høgt og tydelig. Da klarte ikke faren å være alvorlig, han lo så han ristet, men hun skulle ikke se det.

Jeg var der i 3 år, siden var det hjem igjen for å få seg arbeid. Det var mange på kaien da jeg reiste, det var ikke så godt å skilles vet du.

Jeg reiste noen ganger med Ternen, det var en stø liten båt etter det folk sa.

Etter hvert som vi ble voksen ble det til at vi var hver vår tur i arbeid og hver vår tur hjemme og hjalp til på gården. I feriene var vi alle på gården og hjalp til. Jeg husker min bror, Ola, sa til far: "Det er ikke rett at de skal arbeide her i ferien når de har fri". Men det var jo hjemmet vårt, så vi gjorde det med glede. Så kom den tiden vi giftet oss, det blir et kapittel for seg selv, med livets skole.

Foto utlånt av Målfrid Tyssen Larsen.